

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a
GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Prvé sväté prijímanie.

Vyrovnanie.

zákonne návrhy, na ktoré nás tak veľa čakalo, 20. apríla boli položené na stol snemovne krajinských vyslancov. Tieto návrhy podrobne pojednávajú hospodársky pomer medzi Uhorskom a Rakúskom, okrem toho aj obchodné, finančné, roľnícke a spoločenské záujmy a záležitosti našej krajiny zas na desať rokov chcú do poriadku doniesť.

Celá hromada pisiem je to; zákonných návrhov je 18.

Nech nikto neočakáva, že by to dokonalým dielom bolo.

Kto vie, keď sa tieto zákonné návrhy v snemovni vyslancov pojednávajú budú, také dohady, také boje môžu sa očakávať?!

Ináče na päť častok môžu sa všetky tie zákonné návrhy rozdeliť. Prvá časť pojednáva colnú smluvu, druhá kupeckú smluvu, tretia reformy potravných daň, štvrtá zaoberá sa s valutou, piata ale s otázkou bankovou.

Poznamenať musíme, že zvlášte roľnícka trieda lepšie bude s budúcimi pomerami spokojná, nežli dosavad' bola. Mnohým žiadostiam agraristov je vyhoveno. Aj to vieme, že doposiaľ darmo bojovalo ľavičactvo behom tridsať rokov za zmenu potravných daň; no aj v tomto ohľade lepšia bude budúcnosť na základe toho, čo v týchto zákonných návrhoch sa obsahuje. Ku príkladu veľká krivda to bola doposiaľ v Uhorsku pre hospodárov, že bez mýta dovážali si zbožie parné mlyny; pravdaže nemalo potom naše zbožie dobrý odbyt a tak i cena jeho bola stlačená. Od 1899. roku dľa týchto návrhov zákonných vyrovnaní už nebude cudzozemské zbožie slobodné od mýta.

Vítaná zmena stane sa aj pri dani, ktorej je podrobené dorábanie a meranie liehových nápojov. Pivo ku príkladu o veľa drahšie bude, čo nás nemrzí, lebo chudobný človek i tak málo pije piva; bohatí nech platia, keď sú smädní. Odanení budú nie tí občania, ktorí merajú, ale tí, ktorí potrebujú o dorábajú liehové nápoje.

Aj nové peniaze majú prísť do obehu. Ku pr. piatky budú vtiahnuté, päťkorunníky tak strieborné, jako aj papierové prídu do obehu; aj papierové desať korunníky prídu do obehu.

Toto sú len tie hlavné body tých návrhov o vyrovnaní s Rakúskom, v ktorých všetko je podrobne vypracované.

Tieto návrhy ale ešte opraviť treba; podobné sú ony brvnám okresaným, ktoré ešte

ohoblovať treba. Nádej máme, že vláda a mameluci nezapchajú uši, keď ľavičiaci spasiteľné a osožné zmeny budú navrhovať.

Predbežne dost bude čitateľom Kresťana aj toľkoto vedieť o tom vážnom predmete, okolo ktorého sa krúti vyrovnanie, a na ktorom až veľmi záleží celému obecenstvu v Uhrách.

Jurko Šándorffy.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

Iné smerodajné zásady.

Aby sa to ale stať mohlo, a aby úcta na-proti zákonom hlboko mohla korene vpustiť, celý smer štátneho života musí sa zmeniť, musí sa prekaziť to zachádzanie, že všetky naručenia štátu namerené sú proti blahobytu a slobode ľudu. Podryť musíme vladárenie pašalíkov, do pláštu robenia aktov a množenia čísiel oblečené zaháľanie s celým jeho rozmerom, a o to musíme bedliť, aby nižší počet dobre platených úradských — ktorí sa v mravnom ohľade nachádzajú na výsosti svojho povolania — svedomitou akurátnosťou konať, nie papier kynožil, lež svoje opravdivé povolanie plnil, a aby títo úradníci neboli tyranmi, lež verní šafari obecenstva. Zmeniť treba beh pravosúdia, ktoré zaobálené je do premnohých foriem a len ľiškálom ženie vodu na mlyn; šľachetnejší právnomravnejší základ treba položiť pravosúdiu. Treba zaviesť súd smerovania, ľud k tomu povzbudzovať, aby so svojími pravotnými záležitosťami sa obrátil k takej osobe, ktorá je predmetom všeobecnej úcty, ktorá osoba potom bez útrat a škody stránok do poriadku donesie vec. Zachovať treba municipálne práva, ponevác v našom pomatenom parlamentárnom položení tieto sú jedinou zárukou našich občianskych práv. Vynasnažovať sa musíme, aby občania za vážnu povinnosť si považovali, účasť brať vo verejnom živote, a aby doliehali, že by i úradné medzítka svoju povinnosť plnili. Právami treba ozdobiť municipiu, aby za slušnú úlohu svoju považovali, zaoberať sa s verejnými záležitosťami. Zodpovednosť ale treba oprávneným ponechať. Zachovanie municipiumov je veľmi vážne pre štát agrársky, ktorý len tak sa teší rozkvetu, jestli žije na každom mieste svojho územia; je to

ale vážne i krajine na obranu utisnutej, *ponevác nesústredený* (decentralisovaný) rozmer, väčšiu silu protivenia sa skrýva v sebe, bárs sústredená podoba štátu väčšiu silu napádať má. My ale dľa svojho položenía sme na obranu utisnutí, a tak i naša bezpečnosť nasleduje municipálny rozmer.

V takom smere napredujúc, a na spoločenské účinkovanie lepšej čiastky vzdelaných rátajúc, ešte i v tej poslednej hodine môžeme našu vlasť do poriadku doniesť, ktorá tak veľa podstúpila.

Na túto úlohu — nech sa ona hocakou ťažkou zdá byť, na prvý pohľad, my sa predsa opovážime chytiť, *ponevác* k sebaapovedomiu prebudeného ľudu účinnosť vyrátať sa nedá, a dostane-li raz dobrý smer, s pomocou jej obrovskej sily znovustavánie práva tak rýchle sa dá previesť, ako srúcanie, keď ho omamia. Všetko toto sa nám dá previesť, len poznajme svojích nepriateľov a usilujme sa prostriedkami pokoja prekaziť ich zkazonosné plány. Spojme sa všetci, ktorých záujmy srástly sa so záujmy vlasti, a ktorí sme vzdialení od bosorskej kuchyne machľovania medzinárodných. Naš shod zachráni vlasť, zvýši jej vážnosť, premôže a rozprchne jej nepriateľov. Len veľká vznešenosť myšlienky vládne tou silou, že spojí námáhanie rozličného smeru. Keď sa nám jednúc podarí i tieto úlohy splniť, keď sa nám podarí spoločenský život na národný základ založiť, ktorý mu i prináleží, vtedy sa môžeme odhodlať, že splníme i našu najväčšiu povinnosť — utvoríme uhorskú národnú kultúru.

Toto je tou najväčšou úlohou našou, *ponevác* ktorý ľud nemá svojej osobitnej kultúry, ten nemá ani národného rázu, — a jako taký nemá ani miesta medzi vzdelanými národmi. A z tejto príčiny tak musíme sriaďiť svoje nižšie i vyššie ústavy vzdelanosti, aby sa v nich rozum a ráz jedného vyvíjaly, a aby našu mládež nie nútnosť, lež oduševnenosť za myšlienkou zbudzovala k učeniu; a samé ústavy nesmia byť z vysokopánskeho rázu, lež strediská, v ktorých sa duchovný život vyvíja. Podporujme umelectvo a spisovateľstvo, *ponevác* pokrok v tej chvíli zastaví svoje kolečká, v ktorej duchovné diela tých najvýbornejších bez podpory obecnstva na vnivoč vyndú. Keď pokrok koniec vezme, koniec vezmú i pohyby života.

Spojme sa na mravnom základe, z nesebeckej oduševnenosti za veľký cieľ, zachovajúc svoju mravnosť, zastávajme svoje vidiny, aby sme s pyšným povedomím pravdy mohli proti tým vystúpiť, ktorí v rúchu ducha veku pobíť by nás chceli sťa dajakí pytliači. Pravdou svo-

jích vidín súc ozbrojení prekazme ich pustošenie, a keď ich ľudské práva v úctivosti máme, rozširovanie ich zkazonosných myšlienok ale prekážame, vtedy svoju vlasť zastávame, ktorá hojne odmení milovaným synom svojím ich ochotnú obetivavosť.

Dnes ešte máme čas! Len sa do práce! — *ponevác* veľmi ľahko ohlási sa nezadlho poplašný zvon revolúcie sveta.

Podáva: *dr. Cachtičan.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Rosivalov mandát, — *nenie* zničený. Tedy pán Roszival celkom pyšne si môže vykračovať po chodbách a sieňach snemovne až do najbližších volieb. Presvedčení sme, že pána kanoníka, vyslanca, exrektora klerikov, titulárneho opáta a nádejného biskupa Roszivala aj druhý krát si vyvolia liberálni voličia varínsko-kisúckeho okresu. Nech žije Roszival! On predsa peniaze na darmo nerozsieval!

Cirkeвно-politická štatistika. V januári r. 1898 uzavrelo sa 14 955 manželstiev v Uhorsku; medzi nimi miešaných bolo: 1231; čisto luteránskych 1135; čisto kalvinských 1996. V miešaných manželstvách len v jednom mesiaci 14 párov sa usnieslo, že všetky deti budú luteránske, 39 párov usnieslo sa, že všetky deti budú kalvinské, 115 párov usnieslo sa, že všetky deti budú katolícke.

Nariadenie proti robotníckym spolkom. Minister vnútra v jednom nariadení zpnomocnil vrchnosť, aby v kruhu svojej moce bez odkladania hneď vyzívil účinkovanie takých robotníckych spolkov, ktoré aj len v tej najmenšej miere by sa odchyľili od svojich stanov, alebo znebezpečovali by hmotné polozenie členov.

Útraty pre Krétu. Výlet našich rakúsko-uhorských lodí k ostrovu Kréte stál 6 mill. zlatých. A čo chosňa?

Hl mešťanosta hl. mesta v snemovni veľmožov. Jozef Márkus, hlavný mešťanosta hlavného a sídelného mesta vymenovaný je veľičenstvom za člena snemovne veľmožov až do smrti.

Níže s daňou. Občania osady Vice rečenej zadali snemovni vyslancov krajinských prosbu skrze Jána Molnára, aby pozemková daň snížená, bursa ale odanená bola.

Nebantuj matrikára. Anton Missauth, r. k. farár v Radványi (zvolenská stolica) zaoberal sa v Krestane s matrikárom Jozefom Koperniczky. Tlačová porota odsúdila ho na 400 zl., alebo keby nemohol platiť, na 40 dní do väzenia.

Už vypukla vojna medzi Španielskom a Spojenými Štátami. Nemecký cisár II. Vilem na žiadosť nášho veľičenstva ešte raz oprobuje koniec spraviť vojne, cestu zamedziť prelievaníu krve.

Ruka známeho. 19. júla r. 1896. vydržovalo sa ľudové shromaždenie vo Varíne, na ktoré mali prísť oravskí, luptovskí, turčianski a trenčianski občania; bárs po mnohých prekážkach, mnohí predseda len ustanovili sa z menovaných. Najväčšie prekážky do cesty staval Ignác Rada. Četník postavil za chrbát predsedníctva. Zďaleka kričal, že zasadnutie rozpustil; predsedovi nedal to na vedomie. Rada roztriasal, že sa mu nebezpečne vyhrážali a po tvári ho bili, neskôr ale oznámil u sedrie Rakovského a Zmeškala, že násilne sa chovali proti vrchnosti, ktorú aj na cti urazili verejne. Proti tomu appellovalo sa, lenže kráľovská tabuľa potvrdila výrok súdnej stolice, aby sa pod obžalobu dali: Zmeškal, Rakovský, Beňáč, Tvrдый, Kardoš, Hlavkay, dr. Kubisa.

Z Rakúska nám píšu, že tam ešte vždy nenie ticho; nenie toho týždňa, že by Slovani nesrazili sa s Nemcami. Jako tamajšie časopisy píšu, snemovni vyslancov počiatkom mája rozpustená by ma a byť. Pravá strana nenie s tým spokojná, aby sa otázka reči len vzťahom na Moravu a na Česko do poriadku doniesla.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 21. apríla.

Na začiatku zasadnutia *Olay* sa dohadzoval s mamelukmi, čo sa má najprv činiť so zákonnými návrhmi vyrovnania. Potom, keď sa previedla vôľa Bánffyho s pomocou mameluken, Štefan Rakovský rečnil o zákonom návrhu kongruy. Vtipne česal židov, tak že sa hniezdili židovskí vyslanci, jako by im dačo bolo. Pošparchal aj Tiszovú rodinu. Nápadné je vraj to, že zastavatelja a bojovníci cirkevno politických zákonov aj za tieto predlohy bojujú. Pohrozil sa Šimovi, aby nešpekuloval na katolíckej cirkevnej statky, lebo vtedy by aj na evanjelické prišiel rad. Potom schvaľoval štedrosť biskupov. Citoval jeden kalvinský časopis, ktorý tiež s nedôverou prijíma podporu vlády, lebo bojí sa o samosprávu. Dokázal z dejín, že pápež, bárs nebýva v krajine našej, preto nenie cudzím pre katolíkov. Na konci reči pripojil sa k návrhu grófa Zichyho. Mnohí mu blahoželali a éljenovali. — Mameluk Gusto *Pulsky* bez všetkého výsledku napadol ľudákov, no aj Saxov. Keď svoju reč dokončil, žid Pavel Mandel mu éljenoval.

Zasadnutie 22. apríla.

Ľudák Rudolf *Páder* napadol vládu, že za podporu žiada samosprávu evanjelických cirkiev. Tiszovi z časopisov dokázal, že nielen ľudáci, ale aj iní politickí mužovia odsúdili ho, a nepáčila sa im poslednia reč Tiszu. Neprijal návrh vlády, lež pripojil sa k návrhu ľudáka grófa Zichyho. — Pán taúk Peter *Marjay* vychvaľoval vlastenectvo a čnosť evanjelických kňazov. Návrh nijako sa mu nepáči. Protestuje proti tomu, aby Tisza za pápeža kalvínov bol považovaný. — Mikuláš *Lakatoš* osvedčil sa, že bárs je on kalvín, ten zákonný návrh prinútený je odmrštiť. Pochválil grófa Zichyho, že zastal evanjelíkov. Keď

vraj katolíkov budú napáľať, zas on im bude na pomoci. Návrh neprijal. (Éljenovanie u neodvislíkov a ľudákov.) — Karol *Kálmán* veľmi sa oboril proti vláde s ľudáckou rozhorčenosťou. To je liberalismus v krajine, čo je filoksera vo vinohrade. — Sax F. *Transchensfels*. Saxská cirkev je vraj samostatná. Potom zastával politiku saxských vyslancov. Veľký mameluk *Darányi* odpovedal Olaymu na jednu interpelláciu, čo mameluci v známosť vzali.

Zasadnutie 23. apríla.

Dnes skončila sa všeobecná dohada o zákonom návrhu kongruy. Ľudák Fraňo *Buzát* odpovedal Tiszovi, že keď ľudová strana zastáva samosprávu evanjelických cirkiev, vtedy len slobodu zastá a Evanjelickí biskupi, ači superintendenti, alebo Pán Boh vie, čo budú ešte, neni sú bojovníci samosprávy od tej doby, čo sú členami snemovne veľmožov. Návrh grófom Jánom Zichym zadaný prijal. (Zvučné éljenovanie). Potom nasledovali záverečné reči. — Mameluk *Tuba* prosil snemoveň, aby bez zmeny prijala zákonný návrh o kongruy. — Gr. A. *Apponyi* zaoberal sa podrobnejšie so zákonným návrhom týmto. Mameluci kričali. On povedal, nech kričia, im aj tak darmo reční človek, lebo povedať si nedajú, len hlasujú. Treba znížiť cirkevnú daň u evanjelíkov, lebo v protivnom páde nezadlho väčšina ich členov stane sa beznáboženskou. Obecný život je dnes sľušovaný. I áče každý národ má takú vládu, jakú zasluži. Prosí, aby jeho návrh bol prijatý. — Julo *Wlaššič*, veľký to mameluk, zaoberal sa s rečami ľavičiacov. Zapieral to, čo mu Apponyi na oči vyhodil, že by vláda podporovala beznáboženstvo. Potom hlasovalo sa. Väčšina vyslancov prijala zákonný návrh tak, ako ho vláda zadala. — Pri podrobnom pojednávaní osvedčil sa kalvín *Madarás*, že on neprijme túto predlohu, a preto hneď jej nápis treba zmeniť (Smiech a schvaľovanie u neodvislíakov). *Polónyi* a *Thály* na krátko osvedčili sa, že nežiadajú odňatie cirkevných a kňazských statkov. Keby ale aj žiadali, na takúto vládu by to nesverili.

Zasadnutie 25. apríla.

Koloman *Barcsay* sdělil snemovni, že mandát Roszivala celkom riadne a poriadne bol nadobudnutý. Ľudáci vykriklí: Nech žije pravda. Potom pokračovalo sa v dohade o podrobnom pojednávaní kongruy. O prvom odseku prehovoril Ján *Molnár*, ktorý ho neprijal, lebo vraj nechce, aby sa štát zamiešal do záležitostí kat. cirkve. *Páder* tiež ho neprijal, ale zadal osobitný návrh. Pri druhom odseku, dľa ktorého nekvalifikovaní kňazi ročite tahajú 400 zl, ohlásil sa *Barta* (Edmund) Neprijal ten odsek. *Mócsy* vyslovil sa, že značná časť židov z ohľadu vlastenectva nenie spoľahlivá. Ináče ani on neprijal tento odsek. *Városvy* odsudzuje sekuarizáciu, ponač to je útok proti vlastnosti, a to toľko znamená, jako keby chceli Róčilda alebo kráľa, alebo hockoho jeho statkov zbaviť. Veľký mameluk *Wlaššič* prosil, aby druhý odsek bez všetkej zmeny bol prijatý.

Zasadnutie 26. apríla.

Ďalej sa pojednával zákonný návrh o kongruy nekatolíckych kňazov. Albert *Kiss* ponosuje sa, že u kalvínov vysoká cirkevná daň zapríčinila socialismus. Keď ale veriaci opustia cirkev, kto bude vydržávať kňaza? Zadal návrh, ktorý aj Edmund *Barta* podporoval, aby sa v kalvínskom smysle zmenil tretí bod. Jozef *Jagič* celý rad proti samospráve namerených

vet uviedol z tohoto bodu. — *Wlassič* neprijal návrhy Iavičiakov. Cirkevnú daň vraj nech si samá samospráva drží v poriadku. Väčšina vyslancov prijala 3. bod zákonného návrhu; tak tiež aj 4. bod. Pri piatom bode navrhoval Iudák Rudolf *Páder*, aby 400 zl. podporu len ten dostal, kto aspoň takú kvalifikáciu má, ako učiteľ. *Várossy* žiadal, aby len ten mohol rátať na takú podporu, kto maďarsky vie čítať a písať. Na prosbu mameluka *Wlassiča* ale bez zmeny bol prijatý 6. bod. *Thaly* pri šiestom bode navrhoval, aby len občan kňaz mohol podporu dostať. Minister odporúčal 6. bod bez zmeny prijať, čo sa i stalo. Aj pri siednom bode sa ich viac ohlásilo (samí kalvíni a žid Werner). Mameluci ale bez zmeny ho prijali.

Zasadnutie 27. apríla.

Dnes len dva odseky boli prijaté, pretože Iavičiaci dôkladne zaoberali sa s nimi a tak podrobne ich rozobrali a pojednávali, že už nebolo času 10. §. prijať. Po niekoľkých slovách *Kišša* navrhoval *Apponyi*, aby podpora len takým sa odoprela, ktorí proti vlasti sa previnili; ináč aby sa to len s privolením cirkevnej vrchnosti mohlo stať. Stanovisko *Apponyiové* zastávali aj *Aleš Gyóry*, *Polónyi* a *Sághy*. Proti nemu rečnil pensionovaný kanon a arcimameluk *Koloman Tisza*, dľa ktorého pôvodná osnova je dobrá, zmena je zbytočná, a preto v mameluckom duchu odporúča osnovu zákonného návrhu prijať. Veľký mameluk *Julo Wlassič* na tie isté struny brnká. Odvolával sa na *Tiszu*, ktorý vraj čo verný syn kalvinskej sekty musí vedieť, čo je namerané proti samospráve, a čo nie je. Osmý odsek dľa chuti *Tiszu* a *Wlassiča* bol prijatý, tak aj deviaty. *A. Apponyi* navrhuje, aby po 9. odseku nový bod bol vsadený do tohoto zákonného návrhu, dľa ktorého odoprenie podpory proti vôli cirkevnej vrchnosti platným sa stane potvrdením administratívneho súdu. Na radu veľkého mameluka *Wlassiča* odmrštený bol návrh *Apponyiho*. Dohada o 10. bode nedokončila sa, pretože nasledovala interpellácia *Iudáka Molnára* v tej záležitosti, že sa *Jóhidvégsy* matrikár jednu zavraždenú ženskú pochoval bez obradov cirkevných, bez toho, že by smrtný pád patričnému duchovnému bol sdělil.

Kňaz nemiešaj sa do politiky.

Nová naša doba splodila mnoho porekadíel pravdivých i nepravdivých, vtipných i nevtipných, nových i starých otrepaných. K týmto posledným starým otrepaným porekadlám patrí zaiste i to najotrepanejšie „Kňaz nemiešaj sa do politiky.“ Jestliže nejaká nemotorná hlúposť z ľudskej hlavy sa vykúrila, tedy zaiste medzi tými hlúposťami prvé miesto zaujíma: „Kňaz nemiešaj sa do politiky.“ A táto oslovská hlúposť vykúrila sa z kotrby židovsko-zednárskeho liberálnych tatárov. Židovsko-zednárske liberálni tatári z vnuknutia svojho otca satanáša vymysleli, vynajšli túto otrepanú oslovsku hlupácku frázu „Kňaz nemiešaj sa do politiky“. Židovsko-zednárske liberálni tatári sú to, ktorí najviac kričia, revú: Kňaz nemiešaj

sa do politiky, ale si hľad len kostol.“ Divná to vec, každý židovsko-zednárske liberálny tatár, každý hňup a trup mieša sa do náboženstva, a kňazovi má byť zabránené miešať sa do politiky, do spoločenského života! Politikou je u židovsko-zednárskeho liberálnych tatárov, jestli je kňaz súčasťou pri záložni, alebo sporiteľni; politikou je, jestli kňaz zakladá čitateľské, alebo iné spolky, k. p. spolky strízelivosti, politikou je, jestli sa kňaz pričíňuje, aby do snemu, do diety nebol volený židovsko-zednárske liberálny tatár, neznaboh, neverec, kadejaký podliak, darebák; politikou je, nechce-li kňaz, aby boli civilné manželstvá, politikou je, nechce-li kňaz, aby boli beznáboženské školy, nechce-li, aby židák kresťanské diatky vyučoval; politikou je, bráni-li kňaz, aby majetkom obecným nevládli všelijakí bucharoni, lhári, šudiari, klamári; politikou je, odokryva-li kňaz strašné podvody, šudiarstva, klamstvá, zlodejstvá toho, alebo onoho židovsko-zednárskeho liberálneho rytiera, tatára; tých, lebo oných židovsko-zednárskeho liberálnych panákov. Zkrátka: politikou je všetko, čo židovsko-zednárskeho liberálnym tatárom jejich hru kazí a prekáža a preto hrr! na kňaza, ta do chládku, do kakatky s ním! načo sa mieša do politiky. Každý dobrý Pánu a Bohu svojmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi verný kňaz, každý dobrý pastier ovečiek Kristových, ktorý je hotový za Pána Ježiša Krista, za jeho sv. cirkev, a jeho ovečky i život svoj obetovať, musí práve to činiť, čo sa židovsko-zednárskeho liberálnym tatárom neľúbi. Jestli by len to činil, čo sa židovsko-zednárskeho liberálnym tatárom ľúbi, tak by nebol kňaz Pána Ježiša Krista, ale hnusný, ohavný podliacky zradca, Judáš iškariotsky, ano ešte od tohoto horší. Beda, trikrát beda takému podliackemu kňazovi, jehož činnosť dochádza pochválu a odmenu u židovsko-zednárskeho liberálnych tatárov, jako činnosť Judášova došla pochvály a odmeny od zlosynských zákonníkov a farizeov.

Kňaz nemá, nesmie sa dať odstrašiť kadejakým krikom, škrekom, brechom židovsko-zednárskeho liberálno-tatárskeho hávede, nemá sa dať odstrašiť tou hlupáckou oslovskou otrepanou frázou: „Kňaz nemiešaj sa do politiky.“ Kňaz nielen že sa má, ale sa aj musí; je to jeho svätou, svedomitou, samým Bohom mu uloženou povinnosťou, miešať sa do politiky, do spoločenského života, kde to potreba požaduje.

Sám Pán Ježiš Kristus zamiešal sa do politiky, a to tak mohutne, jako nikto iný ani pred ním, ani poňom, a síce svojím božským učením, ktoré z neba na zem priniesol. Týmto svojím učením spôsobil neslýchaný, zázračný

prevrat v politike celého sveta a založil svoju politiku tak pevnú, že ju ani brány pekelné nepremôžu, a trvať bude až do skonania sveta. Túto svoju politiku svojou svätou krvou, svojou prebolestnou smrťou na križi a svojim slavným z mŕtvých vstaním potvrdil. A táto politika jediná pravá svätá a pre všetky národy blaha a spasonosná. Túto politiku všetkým národom hlásať, u všetkých národov uvádzať, zakladať rozkázal nebeský Majster svojim Apoštolom a títo rozkaz Pána plnia a za túto politiku krev svoju vycedyli, život svoj položili, smrť mučednícku podstúpili; táto politika bola po celých 300 rokov krvou smučedníckou utvrdzovaná vyše 13 millionov sv. mučedníkov za túto politiku krev svoju vycedilo, smrť mučednícku podstúpilo. Túto politiku svätí otcovia cirkevní a celá svätá cirkev Kristova, cirkev to katolícka vždycky neporušene zachovávala, a to verne zachovávala, nyni zachováva a až do skonania sveta neporušene zachovávať bude. Pre časné a večné blaho jak jednotlivých ľudí, tak i celých národov neni ani nikdy nebude žiadnej inej politiky na svete. Len tá politika môže byť pre zeme, štáty, ríše, národy blahonosná, ktorá na základe tejto politiky Kristovej je založená a na nej spočíva, každá iná politika je zkazonosná, záhubná, jak toho máme príklad na politike tu v našom židovsko-zednárskom liberálnom Maďarorságu nyni panujúcej. Ponevác táto politika neni politika Kristova, neni na základe politiky, učenia Kristového založená, neni politika kresťanská, ale židovsko-zednárska, liberálno-tatárska a tudíž politika satanášova, preto je pre celý Maďarorság, pre všetky národy kresťanské aryské v ňom bydlíace nanajvýš záhubná, zkazonosná. Bude-li táto židovsko-zednárska liberálna, satanášova to politika ešte dlho trvať, tak nás všetkých i s celým týmto židovsko-zednársnym liberálnym Maďarorságom čert poberie a do horúceho pekla ku belzebubovi zavlčie. Je to tedy svätou povinnosťou každého kresťana katolíka a tým viacej katolíckeho kňaza, aby sa za príkladom Krista Pána, sv. Apoštolov, sv. Otcov cirkevných, a celej sv. cirkve Kristovej do politiky miešal, aby na tom všemožne pracoval, by tu v Maďarorságu tá nynejšia na najvýš zkazonosná, záhubná židovsko-zednárska, liberálno-tatárska, satanášova to politika prestala, preč ta, kam patrí, do horúceho pekla ku všetkým čertom zahnaná bola a politika Kristova, politika kresťanská jej miesto zaujala, ktorá by priniesla všetko potrebné blaho a požehnanie Božie pre všetky kresťanské národy, pre celý Maďarorság. Katolík — či kňaz, či laik — ktorý so židovsko-zednárskou, liberálno-tatárskou, satanášovou to politikou za jeden

remeň fahá, je hnusný, ohavný, podliacky padúch, Judáš zradca Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho svätej cirkve, ba i podliacky zradca svojego národa, ľudu i svojej vlasti. A takýchto zlorečených, kliatbou Božou ztížených padúchov, podliakov, zradcov Judášov je za našich časov dosť a dosť, je ich „ininitus numerus.“ Jako-že je to možno, že nektory cirkevní hodnostár môže svojemu podriadenému kňazstvu nakladať, aby sa nemiešal do politiky? Veď je toľko, ako reknúť: ty kňaze, nechaj to tak, tu v Maďarorságu netreba politika Kristova, politika kresťanská, pre Maďarorság je dobrá politika židovsko-zednárska, liberálno-tatárska, Bohu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi na najvýš protivná, pre národy kresťanské na najvýš záhubná, zkazonosná; nech tam upie, stoná, hynie národ, ľud a celý Maďarorság v jarme, otroctve židovsko-zednársnych liberálnych tatárov, my sa do toho nemiešajme, nás do toho nič, nás to ani najmenej neinteressuje. Ba, etiam bene, tak dobre, keď nás tedy už má čert vziať, nech že nás tedy vezme ta všetkých i s celým židovsko-zednársnym liberálno-tatárskym Maďarorságom! Tak bude najlepšie. Či nie? Preto nemiešajme sa do politiky.

No, ale horlivý s telom i s dušou Pánu a Bohu svojemu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi oddaný kňaz nedá sa mylíť kadejakým diabolským škrekom židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej hávede, sberby satanášovej: „Kňaz nemiešaj sa do politiky.“ On sa do politiky miešať bude, miešať sa musí za príkladom Pána a Boha svojego Ježiša Krista, sv. Apoštolov, sv. Otcov cirkevných a sv. cirkve Kristovej. On si musí žiadať a na tom pracovať, aby nebola politika židovsko-zednárska liberálna, ktorá je pre zeme, ríše, národy, ľud a tak i pre Maďarorság na najvýš záhubná, zkazonosná; ale aby bola politika Kristova, kresťanská, na základe učenia Kristového založená, ktorá jedine je pre zeme, ríše, národy, ľud a tak i pre Maďarorság blahonosná. Za túto politiku má sa každý opravdivý kresťan katolík a zvlášte katolícky kňaz zaujímať; je to jeho svätou, svedomitou, samým Bohom mu uloženou povinnosťou. Kto túto povinnosť neplní, neni hoden menovaný byť katolíkom, tým menej katolíckym kňazom.

Žiadať, chcieť, aby katolícky kňaz do politiky sa nemiešal, aby politické záležitosti vôbec ani si nevšímal a žiadneho účastenstva v nich nemal; jest práve toľko, ako žiadať a chcieť, aby prestal byť človekom. Veď každý človek, tým viacej vzdelaný, jako má byť každý kňaz, musí mať nejaké politické mienenie, t. j. jemu nesmie byť jedno a ľahostajno, jestli sa nám v občianskom živote darí dobre, alebo špatne,

zle, jestli tedy máme dobré, alebo zlé, špatné řízení, dobré, alebo špatné, zlé zákony, z kterých naša občianska blaženost, alebo bieda pochádza. On si musí žiadať, priať, aby sa nám dobre vedlo v občianskom ohľade, aby sme tedy mali dobré zákony a dobrú ústavu — constituciu — jako vzdělaný muž musí vedieť, ktoré zákony sú dobré a našim okolnostiam primerané a jako poctivý muž musí sa tak podľa presvedčenia svojho v živote riadiť, t. j. musí dobrou občianskemu napomáhať, všelikému zlu sa protivit.

Kňaz, preto že je kňazom, neprestal byť občanom, a keď sa od kňaza žiada, aby sa do politiky nemiešal, aby si politických záležitostí nevšímal, jest to zrovna tak, jako by sa zase od iných stavov žiadalo, aby sa do náboženstva nemiešali, aby si náboženstvo nevšíмали. Tak dobre, jako žiadny rozumný človek to žiadať nebude, nesmie ani ono chcieť, chcieť totižto, aby sa kňaz do politiky nemiešal. A má-li byť náboženstvo skutočne tým, k čomu určeno je, totižto vodcom našim v tomto živote, nesmie zaiste jednu z najdôležitejších stránok života, totižto občiansku stránku života zanedbávať. Náboženstvo nás víta a prijíma vstupujúcich na tento svet, ono je pri nás vo všetkých dôležitejších krokoch v živote, ono nás doprevádza a žehná na cestu z neho, a malo by si tedy nevšímať občianske řízení politiky?!

Židovsko-zednárska liberálna otrepaná oslovská fráza „Kňaz nemiešaj sa do politiky. Kňazstvo z politiky von“ znamená: Kňazia, zavrite sa vy ta do chrámov, tam vás my židovsko-zednárski liberáli necháme na pokoji; nechajte i vy nás pekne v pokoji pri našej židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej politike; aby sme my dľa nej pokojne šafáriť, bez všetkej prekážky dľa nej kde s kým dľa ľubovôle zachádzaf, masné hrnce vylizovať, panovať i ďalej, dobre jesť, piť, halunkovať, hýriť, prostopašit mohli; nech tam ľud, národ chudobu, núdzu, psotu, biedu trie, od hladu hynie, nech tam trebárs celý Maďarország zkazu a záhubu vezme, zahynie čo nás potom, len si je nám dobre. — Židovsko-zednárska liberálna otrepaná oslovská fráza: Kňaz nemiešaj sa do politiky má len jeden smysl, a síce tento: „nepozorovane vyľúčiť kňazstvo z verejného života, aby oni bez prekážky slobodne vo verejnom živote dľa svojej židovsko-zednárskej liberálnej politiky šarapatit, a svoje židovsko-zednárske liberálne kujonstvá vystrájať, vykonávať mohli. — Židovsko-zednárska liberálna otrepaná oslovská fráza: Kňaz nemiešaj sa do politiky. Kňazstvo z politiky von“ je najstručnejší a najpochopiteľnejší výraz

pre zásadu: *Oddelenie cirkve od štátu*, čili lepšie rečeno: *kresťanstva od sveta* a najlepšie rečeno; *zničenie kresťanstva, zvlášte ale zničenie katolíctva, katolíckej cirkve*. Toto je hlavný a posledný cieľ židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej politiky.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Považská dolina pod Grúňom pri Šulove v Zelený štvrtok 7-ho apr. 1898.

Už dávno prezieram v Kresťanovi, či sa dakto opováži volačo od našich vrchov písať a tak zájímavším urobiť čítanie o našom položení; ale veru na darmo prezieram, každý sa jakosi ochúnia, ako by sa snáď zlého ducha Satana obával; toho sa veru bál netreba, lebo keď mu človek nič není dlžen a s telom aj s dušou Bohu patrí, čo tam po ňom!

Keď tedy darmo prezieram, opovážim sa ja volačo naškriabať s mojou narobenou pravícou a prosím úctive moje pravopisné chyby mne prepáčit a tieže upraviť ráčte.

Ku tomuto písaniu, mňa ale zvláštne pohnúlo to, že som sa zo Serede do Žiliny cestujúc, s jedným roľníkom vo vozni sišôl, hen kdesi v Jolebníku a ktorý sa so mnou hneď do reči pustil, tak úprimne vyprávuajúc, že som jeho rečou celý okúzlený zostal. Na prvý pohľad som súdil, že bude odkiaľsi hen z poza Váhu; odev jeho boly bielé súkenné a vyšnorované nohavice, tak aj halena, klobúk mal so širokou strechou. No, bol to môj súdruh, sedliak a roľník jako aj ja.

Na otázku, odkiaľ je? ani mi odpovede nedal, len plecami stisknúl a toľko povedel, že mi to on na, teraz ináč udat nevie, vlastne, že sa hanbí povedať keď si pomyslí na tie pomery, ktoré v jeho obci panujú. Volal sa, tak sa mi zdá Šavel.

Oslovím ho ďalej, aby bol tak láskavý a virozprával mi o tých pomeroch aspoň volačo. Začne teda s viacnásobným srdečným vzdychom:

„Drahý priateľko môj! Našu obec asi pred 400 rokami obývali lúpeživí rytíři, ktorý mali aj skriš svoju nad obcou našou zbudovanú, táto včuf už v rumoch stojí a len sem tam rozválané skaliská a múry označujú miesto oných časov. Boly to veru u nás vtedy neblahé časy, jako mi to moji starí rodičia dľa ústneho podánia vyprávali. Každý, kto len do našej obce zablúdlil, stal sa otrokom. Po týchto časoch nasledovali časy všelijaké, až do roku 1848., kde zavisitnúl deň strasenia pút otrockých, a rozprávalo sa len o slobode, až po dnes; lenže je to zle, že my o tejto slobode málo, ba skoro nič nevieme a len tí vedia, ktorí robia s nami to, čo sami chcú.

Satan (zlý duch) nespí, zakiaľ sme počuli, že kdesi na Podstráni strašievá v šintrovej chalupe, zatiaľ bolo u nás dobre, nuž a keď aj tú podpálili, dojšol

do našej obce pokúšaf ľudí; nuž priateľko však dobre viete, že komu diabol (satan), tomu všetci čerti, a to je veru čiľ aj u nás tak.

V oných neblahých časoch, bývalí lupeživi rytieri skrytí vo svojom hrade, však ale vymrúc, z ktorých jednotliví aj so štrankom na druhý svet odoslani boli, sa celkom ztratili. Miesto týchto našu obec zaplavili novomôdni rytieri, ktorých pô. od zo starého zákona citovať, a vám ich opisať nepremeškám. Prvým bol manžel starej Sáry, ktorý lúpežil našu obec mnohé roky; však ale nedávno paprčkami otriasol a zostala po ňom len Sára, ktorá malé deti naše, aj odrastlých so sladkými veciami do čertovej kaplnky vábi, v tom najväčšom blate byvá.

Druhý bol Kosár, ktorému tiež už dávno kosy na pohrabe odblačovali, ktoré pozarieval. Neehal po sebe jedného ručiaceho leva, ktorý sa volá u nás semčlovek (her Mann); tento má zas jedného syna a tak sú už dva levy ručiáci; to mi je ale divné, že sa ten mladý na starého nepodal; lev má predok aj hlavu chlpatú, a tento má hlavu holú, jako tekvica, vyziera zrovna jako potkan a nie jako lev, nuž a aby ho starý neroztrhal, nosí na hlave jakúsi ropuchu, (pá Rochu !)

Tretia bola Rebeka, vdova po Slepom, lebo jej muž bol slepý, táto mala dvoch synov, Esava a Jakuba, Esau dávno plúca ztratil a išiel za Abrahámom; Jakub zostal, ktorého meno premenené je na Izrael, u nás ho volajú trulom a ktorisi mu nadávajú „dlhé Pero“ (lange feder). Jako sa Rebeka, trulová mater k nám dostala, to Vám drahý priateľko, tiež poviem. Pred viac rokami Rebeke išiel zle gšeft, kdesi pri Kochanovcák, nuž sobrala svoj celý krám do jedného voza a poď do našej obce, tu ale ktorisi občan chytil kone obrátil aj s vozom a vypral čerta až kdesy do poľa zpiatky; ja ale vtedy, jako aj včil, už mali takito vyvolený rytieri slobodu, a Rebeka sa zas len vrátila a usádzila u jedného občana v komore, (ktorá včil čo maštal je upotrebená). — Vieme zo starého zákona, že Rebeka syna Jakuba (Izraela) učila gšeftovať s pomocou kožíek, tak aj táto vyslala Trula najprv kožky skupovať po našej obci, ktorý sa s jakou-koľvek kožkou (s kožou X.) Fellixom prestríhal o závod.

Neskôr jeho matka Rebeka začala kupčiť so strižným tovarom, s ktorým čo s krámom po domoch chodila. Mladý Izrael trulo sprostý sa oženil a vzal si za ženu levicu, ktorá kým bola mladá, bola veľmi ľutá, bola by aj čerta (satana) zahryzla; nuž a to jej zaškodilo, včil je bezzubá, nemá len škranec, hrable bez zubov v papuli. — Nuž priateľko! a čože robí to dlhé pero? (lange feder)? píše a píše a zas píše! lebo píše Rebeka, píše trulova Ráchel a píše aj Trulo; nuž a tak neni čuda, že musí byť dlhé pero (lange-feder) ináč by sa chytro zodralo a traja pisari by nemali začo dobre žrať, pekne sa nosiť, nič nerobiť, domy kupovať a staväť, horkú potuchlú múku lacno

kupovať a draho predávať. nám chudobným ľuďom, ktorú my za drahý krvopotne a bolestne vyrobený groš kupovať musíme, malý chlieb piecť až na hanbu, a nás takto otročiť. a keď mu je kto čo dlžen a u neho už viac kupovať nechce, žalovať u čerta (Satana) u diabla (Belzebuba). — Už som priateľko môj! dávno povedal mojím spoluobčanom, keď mu ktorému vyplatíš aj len 10 kr., nech ti dá na to seznanie pred dvoma svedkami; ináč platíš darmo. Keď bereš na borg, tak ber vždy na borg, ale na knižku, ináč ti aj to naznačí čo mu platíš! V jaseňi, keď nám Bok volajaké ovocie požehná, je všetko lacné, a my ku týmto novomôdnym rytierom neseme, hneď nám neplatia, ale odkladajú a včopia nám trochu toho smradu a pár grajciarov, že však po čom bude ovocie, potom nám vyplatia, a tak spravia cenu medzi sebou, a vyplatia nám koľko chcu!? Naše baby, (ženy) sú niektoré tak spustlé, že ku Rebeke ku Säre atď. nesú zbožie, hydinu, strovu, mak atď. za pohárček smradu páleného. Rebeka sa ale zná s nimi poshovárať, aj kúsok barchesu podá, ba aj sa zasmee; tieto spustlé ženičky bohužiaľ, aj to vyrozprávajú, jaká kázeň bola a všetky klebietky obce (fuj, hanba na kresťana). Ženičky dostanú guráš, začne Rebeka krik s nimi robiť, tu sa pridružia aj mužovia, mládenci, Rebeka tak kričí, až by ste sa veru smiať museli; ani starému cigáňovi mechy tak nevrzgajú, jako tá chrchlavo kričí.

Keď sa v pálenovej čertovej kaplne bitka ztrhne, alebo dakto mladú pani Levicu (Rachele) obrazí, alebo mladého pána Trula, vtedy si človek zrovna myslí, že už bude posledný deň! M'ady Pán Trulo kričí, jakby stará škryňa vrzgotala; Rebeka chrchle, jako cigáňové staré mechy, a Levica škripe hrabľovými valcami bez zubov, tak že už viac ráz sklenné tabule na dveroch kaplnky čertovej vypršaly.

Ten štvrtý sa volá tak, jako ten strom, s ktorého kvet upotrebujeme na varenie proti kašľu, lenže to bych radil každému v našej obci, aby z toho kvetu moc neužíval, lebo bár si aj v jeho tóni volakedy oddychneš uškodí ti, tento strom tiež duplivané škodí, a zvlášte vtedy je nebezpečný, keď sám zo svého kvetu viac užije, vtedy je múdry, jako Šalomon! O tej duplovej škode a Šalomonovej múdrosti, by najlepšie vedel vyprávať môj súseď gazda a roľník, ktorý pod hradom byvá, u nás ho preto menujú Podhradským, no ale však bol prvým človekom na svete, nech si dá pozor! Nuž a takto pane priateľu, u nás títo noví lupeživi rytieri šafária s nami. Jačmeň, ktorý od nás v jaseňi pokúpili po 20 kr. na pol štvrtku (alebo od ktorých si ženieček za trochu smradu) tedy jednu mericu po 1 zl. 60 kr., teraz nám chudobe po 4 zl. predávajú. Horkú potuchlú múku, farbené pšeno, malý chlieb atď., a neni nám zpomoženo v našej vtížnosti! Nuž a čože bude s nami do nového?

Počuвам aj to, že bude naša krajina sláviť jakési 50 ročné jubileum oslobodenia? My by sme veru tiež

bár dnes radi slávil jubilaum oslobodenia z pod panovníctva týchto novomôdnych rytierov!

Radi by sme im dovolili, aby si všetko so sebou vzali, jako volakedy Faraon dovolil; len to aby nám nechali, čo nadobudnúli za našu vodu, ktorú sme mi stonásobne platili, a za tú trochu smradu pálenového, ktorý v tej vode bol.

Takto hľa priateľko! som vám už omaľoval tú obec našu a veru jak len trochu chápete, môžete vedieť, ktorá je ona?!

Hej ale hľadže, veď ja musím už sidúť, lebo sme už tuším až pri Strečne do paroma!

S Bohom priateľko, na dnes týdeň, dôjdem k vám ovce kupovať a potom vám budem podobne o ostatku vyprávať.

Odpustte, ešte na závrh som vám nepovedal o manželovi starej Šáry, to vám bol starý chlaap a žil vyše 80 rokov a bol vždy pevný jako levová kosť. (Löwen-Bein.)

S Bohom, som aj ja povedal, a rozešli sme sa a veru mi bolo toho chudáka ľúto, že som ho aspoň chlebom, ktorý som bol kúpil v Bánovcäch neponuknúť a aj terkelicu som mal so sebou; no s tou ho počasťuje na dnes týdeň, aby mal lepší guráš!

Tak prosím úctyplne veľacteného Pána Redaktora, poprajte tejto rozprávke toho chudobného sedliaka roľníka v Kresťanovi mieštočka.

Značím sa s úplnou úctou oddaný

Pavel Machalejský, chudobný roľník.

jom detinstve," odvetil otec. „Čo deň, bude rásť, dokiaľ sa nám v svojej úplnosti neukáže. Možno, že ho tu i tu oblaky zakryjú, a on svoju tvár, akoby sa smútil, zakryje. Po krátkom čase bude mu na svetle ubývať, zmenší sa, až nám celkom zmizne, aby bol úplným obrazom ľudského života.“

„Nerozumiem, otec môj, čo vravíte," riekol mladší syn. — „A ja rozumiem," ozval sa starší. „Človek tiež príberá a odberá, t. j. rastie a odrastá; za istý čas svieti na zemi, potom ale mizne v hrobe.“

„Nuž a tie oblaky, ktoré dakedy zakrývajú mesiac? spýtal sa otec. — To vysvetlíť neznám," odpovie syn.

„Verím ti. To sú tie nehody a pohromy, ktoré človeka potkávajú," riekol otec; ešte žiaden človek bez nerestí, bez skormútenia, žiaden celkom šťastný zem túto nezanechal; každý mal svoje i jasné, i tmavé, daždivé dni. A však ponad nevinného a dobrého človeka tieto oblaky prejdú bez hromobitia, a pokoj jeho duše zostáva nenarušený. A trebárs sa taký človek aj nášmu zraku ztratí, predsa nezahynie, ale skveje sa v oných nekonečnostiach večne, nepremeneno.“ Toto otcovské poučenie zavadlo synom podnet, aby o úkazoch Božej prírody ochotne rozmýšľali.

Emanuel Filkorn.

Príroda.

Či sa učíme z Božej prírody niečo?

Ako ktorý; jeden sa učí, druhý nie. Tak sa hovorí: že sa ľudia od pavúka naučili priať; plávajúce ryby daly vraj podnet ku stavaniu lodí, atď. Teraz už ľudia znajú všeličo, a predsa i teraz ešte môžu sa mnohému učiť, ako nám to nasledujúci rozhovor ukáže.

Istý roľník, majúc svojich dvoch synkov pri sebe, obrábal za pekného krásneho jarného dňa svoju roľu na vršku. Práve dokončil prácu, keď sa slnce klonilo k západu. Niekoľko malých obláčkov plávalo okolo neho, a tieto obláčky zamorily sa do zlatomora, ktorým zapádajúce slnce bolo otočené. „Pozrite, synovia moji," riekol otec, „slnce zomiera pre dnešok. I pri svojom odchode je ešte krásne a dobročinné, ako umierajúci, jehož život bol plný dobrých skutkov. Zajtra ráno zase povstane, aby nový život, nové dobrodenie udľeovalo.“ Slnce zapadlo, mesiacik sa ukázal a plával, ako ľahký člnok vo večerných zorách. „Ach, či je krásny," preriekol starší syn, „veď nevyzerá vždy tak pekne!“ — „Teraz je v svo-

Husársky kúsok.

Keď uhorskí husári v Taliansku v mestách Verone a Mantue boli, z toho času je naznačený jedon husársky kúsok, ktorý zaslúži, aby sa o ňom dozvedeli aj ctení čitatelia Kresťana, ktorí krivé nohy len u husára môžu trpeť a vystáť.

Stotník Kardoš mal figliarskeho kunštára sluhu, Mateja Gobiša, ktorého obratnosť známa bola a vo vážnosti stála u celej armadie.

Veľmi vtípne a podivuhodne vedel hocčo vziať, čo obyčajne krádežou sa nazýva. Keď ale kto vopred oznámi, čo chce ukradnúť, a štyria varujú vec, a jako najlepšie vedia, pozor dajú, a figel predsa sa podarí, to už neni krádež, lež obratnosť, kunšt.

Stotník Kardoš vysoko si vážil obratnosť svojho sluhu, ktorý tak neobyčajnou vlastnosťou vynikal.

Jednúc vo vybranej talianskej spoločnosti stavil naňho 100 dollárov.

Vec takto sa stala.

Stotník jednúc, keď domov šiel, hvýzdal si, mimoriadnej dobrej vôle bol, sluhu doma našiel; priateľský mu poklopil pleco.

Matejko do zmätku prišiel, ponevác nevedel príčinu tejto neobyčajnej privetivosti svojho pána.

No, no Matejko, nemusíš sa do zmätku vpúšťať; táto neobyčajná vlúdnosť nechádza sa ti zdarma, ty

musíš službu konať za ňu. No však sa jej ty ne-lakneš?

Veru to by pekne bolo, abych sa bál vyplniť vašu vôľu, pán kapitán; vaša vôľa je vždy rozkazom pre mňa. Lenže v čomže bych mohol byť pánu stotníkovi tak mimoriadne na službu, rád bych vedel!

Vieš, čo — znely slová stotníka — tys veľký kujon, no však fa dost často karhám každodenne. Nedávno bol som v jednej vyššej spoločnosti talianskej, kde schvaľoval som tvoju neobyčajnú obratnosť, ba i stavil som sa na ňu. Teraz môžeš kradnúť, koľko len chceš, čo ti len oko zazre; ale beda tebe, chytia-li fa, lebo keď zle pochodíš, dostaneš palice, a preč fa odoženem, ponevác nových 100 dollárov som postavil na teba.

Pyšný som, pán kapitán, že moju schopnosť a obratnosť tak vysoko ste cenili. Vopred vám môžem povedať, že ten Talian obanuje to, že stavil sa s vami.

Hm! — vrazil sa mu do reči stotník — lenže v biely deň musíš kradnúť u toho kupca, u ktorého pre mňa koňak kupávaš. A pri tvojej krádeži prítomný bude sám pán sklepník i so všetkými pomocníkami. Daj si dobrý pozor.

Ja nedbám, nech je tam bárs i celé Taliansko! Hipp-hopla, už ma neráz pečená hus kopla. Veru už aj to vyšibrinkovaly moje modzgy, jako to vy-viest mám.

Čoňo?

Veru tak, pán stotník, už viem spôsob toho; lenže potreboval bych jeden nevinný dollár, ktorý ale pán kapitán, už prežehnať môžete, lebo ho viac ne-uzrete.

Tu Máš, Maceju, — a s tým mu dal jeden dollár nový; Macej poďakoval sa zaň, úctu preukázal a vzdialil sa.

* * *

Matej išiel s tým dollárom k zámečníkovi, kde ho nechal prevrtať. Potom navrátil sa domov, vybral jednu starú koňakovú flašu, ktorá prázdna bola, nalial do nej tekutiny, ktorá koňaku podobnú barvu mala; bola to veru len čistá voda: — obratne ju zapravil, ba ešte aj obranný znak nazpäť sa mu podarilo tak dať, akoby tú flašu len teraz bol zo sklepu doniesol.

Keď s tým hotový bol, do vrečka strčil flašu, oznámil pánovi, že do sklepu ide.

Aj pán kapitán bol zvedavý, čo z toho bude, dakolkými minútami prv už bol odišiel do sklepu, kde s úsmevom privítali Mateja.

Nebolo kupovača vo veľkom sklepe; sám kupec bol tam s pomocníkami.

Veľký pozor dali na všetko.

Matej, akoby túto pozornosť ani nebol zbadal, sprostou tvárou sa obzeral.

Akoby prekvápený bol býval, sem-tam sa díval na veci vo sklepe, kde všeličoho v hojnosti bolo.

Konečne jeho zrak zastavil sa na jednej flaše, na ktorej už známy nápis bol. Pokorným hlasom povedal, že tú flašu by rád kúpil, a ukázal na flašu, ktorej verná podobizeň bola v jeho vrečku.

Hej, hej — ohlásil sa pán sklepník — lenže tá flaša jeden dollár stojí. Viete, pane?

Kebych ho len mal? No a keď bych predsa našiel u seba? — odvetil Matej; a naozaj polovicu toho prevrataného dollára ukázal.

Sám sklepník kývol pomocníkovi, aby dal tú flašu. Matej ju do vrečka vopchal, a celkom nápadne hodil dollár na stol.

Hneď na prvý pohľad zbadal sklepník, že je to chybný dollár. Zasmaje sa posmešne zvolajúc: Ubo-ráku, chudáku, to sa ti veru nepodarilo.

Čo sa mi nepodarilo? Čo sa mi malo podariť? Keď sa vám nepáči peniaz, tu máte flašu.

Na to vytiahne z druhého vrečka flašu, ktorú bez všetkého upodozrievania na stol položil — bola v nej tá výš spomenutá voda.

Na toto seba povedome vzdialil sa. Hlavu hore-držal, prse vypučil, hrdo si vykračoval.

Kupec trochu rozmýšľal, za ním sa díval, spojne si ruky trel. Len to sa mu nepáčilo, že tak ľahko prišiel k tomu víťazstvu.

No pán kapitán, kde je tých 100 dollárov?

Ani myslieť na to.

Akože, či ešte lepšie vás mám zbiť? Sem s tými 100 dollármi! znely slová sklepníka, ktorý domnieval sa, ba presvedčený bol o tom, že zvíťazil.

No však uvidíme, kto zvíťazil — ohlásil sa stotník. Ten sa smeje najlepšie, kto na posledy sa smeje.

Rád bych videl tú flašu, ktorú môj sluha chcel kúpiť.

Hneď dolu vzali flašku. Stotník otvoril ju, nalial z nej do pohárika a ponúkol gazdu.

Nech sa vám páči, na zdravie môjho husára!

Ten dobromyselný Talian skoro zomrel, keď okú-sil tú tekutinu, tú čistú vodu.

Kapitán s veselou tvárou zkríkol na svojho sluhu zo sklepu, ktorý ukiazať flašu s opravdivým koňakom, reknúc:

Teraz túto flašu otvorte, z tejto si i ja vypijem jeden kalištok na zdravie Mateja môjho; a vezmúc do ruky flašu s opravdivým koňakom, taktó preriekol:

Predsa je len herský chlapák ten môj Matej, nech žije.

Kupca ale poriažka obchádzala a zapovedal sa ešte dakedy stavať sa s uhorským vojakom.

T. G.

Naše veličenstvá pred 44 rokami 24. apríla (1854.) vstúpili do stavu manželského. Tedy o šesť rokov už zlatý sobáš budú mať. Žehnaj Boh naše veličenstvá a udeľ im zdravie, dlhý život a spokojnosť.

Cisarské jubileäum vo Viedne aj v chráme bude slávené 30. nov. vo veľchráme sv. Štefana viedeň-ský kardinál arcibiskup bude sv. omšu slúžiť, na ktorej prítomní budú všetci členovia cisarskej rodiny, cirkevní, vojenski a občianski hodnostári.

Veličenstvo v Levoči. Za hlavné sídlo hor-nouhorských vojenských cvičení vyznačil barón Beck Levoču. Behom tých vojenských cvičení veličenstvo v Levoči bude bývať. Už všetko sa chystá, aby hodne mohli zavítať a hodný príbytok pripraviť veličenstvu.

Jubileäum saxského kráľa Alberta. 25-ročné jubiléum svojho panovania slávil 24. apríla, spolu ale i sedemdesiaty deň svojho narodenia. Celé Saxsko plesá. Fraňo Jozef uhorský kráľ, a II. Vilem nemecký cisar v sprievode veľa kniežat a dôstojníkov sišli sa v hlavnom meste Saxska, v Drážďanoch a srdečne pozdravili herského panovníka.

Knieža-primáš koncom mája pride do hl. a sídelného mesta, kde skoro po všetkých farách bude birmovať. Jako časopisy donášajú zprávy, knieža-primáš veľmi dobre sa cíti v Balaton-fürede.

Lazaristi v Pilis-Csabe. Kráľovské knieža Jozef pekný kostol a kláštor vystavil lazaristom v Pilis-Csabe. Zpočiatku od 24. apr. bývať tu budú 4 pátri a 3 brátra.

Zlata omša biskupa. Dr. Karol Rimelyi, bábiskobystriický biskup v júli zlatú omšu bude slúžiť v Ríme.

† **Dr. F. Knaus** veľký prepoš kapitulý prešporskej, tit. biskup, dejepisec zomrel v 67. roku veku svojho zomrel 26. apr. b. r. O. v. d. M. P.!

Nový župan v Turci. Koloman Justh vzdal sa svojho hl. županského úradu. Na jeho miesto vymenovaný je syn jeho, Ďorď Justh mladší, snemový to vyslanec.

Milosť Ducha sv. V meste Pape v tieto dni navrátila sa A. Véke do lona cirkve katolíckej. Vyznanie viery zložila do rúk tamejšieho horlivého r. k. farára Eugena Kusta.

Uhorská grófka u pápeža. Uhorská grófka Szécsényka v minulú nedeľu u jeho sviatosti na výsluchu bola.

Birmovka v hl. a sídelnom meste. Okolo sv. Ducha v hl. a sídelnom meste bude birmovka. Tí, ktorí už vyšli z ľudových škôl, a chcú účastnými stať sa tejto sviatosti, musia hlásiť sa na fare toho okresu, v ktorom bývajú. Kedy sa majú hlásiť, to v kostole bude oznámené.

Umiera Gladstone. Bývalý anglický minister-predseda Gladstone umiera. Ináče on je už vyše 80 rokov starý.

Nové gymnasium štátne slúbil minister osvety mestu Segedinu. Mesto dá len pozemok a ročite bude platiť 1000 zl.

Návrat. Zuzanna Mester v Dunp-Adonyi opustila kalvínsku sektu a navrátila sa do lona cirkve katolíckej.

Učítelia proti socializmu. Na oslovenie ministra náboženstva, učítelia usilujú sa na všetky strany cestu zamedziť socializmu.

Missie. V 4. nedeľu, t. m. (24. apríla) vydržovali poľskí misiónari v X. okrese (Kamenolom) tamejšom chráme, čo veru neškodí pre tento pálenkou osprostený ľud, lebo aj v nedeľu po Božej službe pred obedom som očítý svedok bol, jako jedného ožratého poliaka policaji dvaja sviazano na koči vliekli do areštu, keby ten istý do kostola bol išiel, nebolo by sa mu to stalo. — Preto Pán Boh požehnaj a odplať dobrotu misiónárom.

Milodary. Na kostol v ungvárskej Banke opraviť sa majúci z Ameriky poslali milodari nasledovní veriaci: Ján Salak 10 doll., Ján Čorni 5 doll., Ján Szeko, Ladislav Král, Jan Tomočík, Michal Tomočík, Ján Šimko, Ďuro Barkai, Matej Zsalabin, Mária Sorokáč, Mária Vasily Janys, Jozef Čorni a Ondrej Povločík po 2 doll., Mária Hlavač, Anna Král, Ján Pesta, Ján

Hlaváč, Michal Gnip, Ján Guzi, Juraj Staško, Michal Peko, ml. Michal Seko, Michal Hlatky, Pavel Ondarik, Lukáč Jurko, Alex. Lugoš, Ondrej Ganyó, Martin Slynta, Jozef Miločík, Michal Smolák, Ján Petrunya, Ján Haba, Štefan Putkár, Ján Matyascin, Ján Putkár, Ján Hospodár, Juraj Bajus, Ján Kasčák, Juraj Gomboš, Ondrej Borgony, Michal Vajna, Juraj Ondik, Michal Estek po 1 do l., Ondrej Šimko a Michal Tretčilla po 50 centi, Jozef Eker 25 centi. Summa 87 dollárov. Sberali Jozef Čorni, Ján Hlaváč a Michal Tomočík v Bradok. Pán Boh im zaplať! Géza Blazsek farár.

Správca Rjegy opravdivým vnútorným tajným radcom stane sa v najbližšom čase. Správca Rjegy; jaký je mladý, tak je vzdelaný a pritom tuhý v kresťansko-katolíckej viere.

Nedeľa nemocných. 24. apríla v Budapešti panské ženy a slečny sbieraly almužnú pre chudobných, ktorí v nemocnicach sa nachádzajú. Do hromady sa sobralo 4756 zl. r. č.

Drahá je sviňacina vo Viedni. Už od 10 rokov nebolo tak drahé sviňské mäso, jako toho roku v apríli, kilo sviňaciny stálo 80 krajciarov. Časopisy ostro napádajú vládu rakúsku, ktorá bola vydala nariadenie, že z Uhorska nesmia sa dovážať svine.

Kupci na ľudí. Jakýsi Leopold Pollák v Poľsku „kanárikov“ kupoval, ale takých, ktorí nemajú krýdel. Dve devy pojal so sebou a do Maďarorságu ich chcel doprevať, kde vraj dobré miesto im dá. Policaji ho lapli na stanici. Aj druhého sa podarilo chytiť, menom Macioseka. Obidvaja sú už súdu odovzdaní. Veru polutovania hodné sú tie devy, ktoré sa dostanú do pazúrov takýchto orlov.

Figel úžerníka. Istý taliansky časopis píše: Jeden chudák zašiel k úžerníkovi: Daj mi dve líry (90 kr.) — No dobre — znela odpoveď úžerníka, — no dobre, ale ja ti dám 200 halierov — Chudák: Však je to jedno, lebo dve sto halierov je tolko, jako dve líry. — No — odvetil úžerník — len pre úroky to hovorím, lebo o mesiac donesená mi bude táto summa so sebou rozmnožená, — Ten chudák bez rozmýšľania odišiel. O mesiac donesie štyri líry (2×2); úžerník ale pýta 400 lír (lebo 200×200 halierov = 400 lír.) Vec k súdu sa dostala.

Opravdiví vodcovia socialdemokratov. Socialdemokraciu založili židia Marx a Lassalle. V Nemecku na čele socialdemokratov stoja: Singer, Arons, Goldstein, Stadthagen, Wurm, David, Katzenstein, Bernstein, Haase atď.; v Rakúsku: Adler, Ellenbogen, Ingver, Austerlitz, Morgenstern, Kohn, Verkauf, Berstei, Grimm, Hersch, Beer, Brod, Diamant, Berner, Seligmann, Aaron atď. — V Maďarorságu: Schwarz, Pfeiffer, Schezinger, Mayer, Stern, Kugler atď. Vo Francúzsku a Belgicku tiež to tak vyzerá. Keď len dľa mena súdime, či môžeme týchto panákov za pokrstených považovať? — Drahý ľudu kresťanský, neidz za tymito vodcami, pre ktorých fa aj štát len prenasledovať môže, lebo ich bezbožné nauky nemôže štát trpeť a dávať sa na ne so založenými rukami.

Potrestaní socialisti. V sabolšskej stolici v 51 obcach vicišpán potrestal 290 socialistov dosť ostro. Tito ale appellovali na ministra vnútra, ktorý zvýšil ich pokutu.

Krestanské spolky v Orave. Potravných a úverkových spolkov kresťanských v Orave je 13 a síce i v Jasenovej, vo Valašskej Dúbovej, vo Veľkej, v Bezine, v Bjelom Potoku, v Zuberco, v Nižnej, v Thurdoššine, v Lejesseku a v Hustine.

Cena bozku v Amerike. Pani Olegárda Jacobsonova podala proti pánovi J. Heldohlovi žalobu, že opovážil sa ju bozkať, žiada náhradu 1200 dollárov (vyššie 2500 zl.). U nás sú lacnejšie bozky.

Dieťa bez nôh a rúk. V obci Klabovej manželka Müggeova porodila dievča, ktoré nemalo rúk a nôh. Dieťa ináč celkom zdravé je. Na miesto rúk má len mäsitú vypuklinu, na miesto nôh nič nemá. Dľa mienky lekárov nikdy sa mu nevyvinú tie údy.

Pút do Lurdu. Budinský farár Gedeon Demeter povede pútnikov do Lurdu 8. júla b. roku. Pút potrvá so všetkým do hromady 16 dní. Tedy 24. júla nazpät sa príde. III. trieda stojí 105 zl.; II. tr. 185 zl.; I. trieda 245 zl. (O vysvetlenie obrátí sa treba na G. Demetera B. pešť, Bombatér 10.)

V máji dľa mienky a prorokovania kapitána grófa Jozefa Ledochovského až od 20 ho máme mať pekné, jasné a suché počasie, do tej doby ale dažď, vietor má byť.

Veľký hlad je v Serimšegu tak, že aj cena ról je veľmi nízka, lebo obyvatelia veľmi sú utisnutí na groš. Nedávno jeden vinohrad za 8 zl. a 18 honov zeme za 700 zl. bolo predané. Inokedy jeden hon zeme aj 400 zl. stál.

Vačkár. Akýsi Max Spilman, ktorý sotva je vpísaný do matriky pokrstených, použil pri istej príležitosti stisk ľudu k tomu, že jednemu pánovi ukradol hodinky; po dihom naháňaní chytili ho; lenže hodinky do tej doby už odovzdal komusi.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Ojednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOPISY.

Z POVAŽIA, od BYTČE.

Vážený pán Redaktor!

Naším čitateľom je už známo že dostaneme ten dávno žiadaný železný most. Na súrenie stolice a liberálnych našich ablegátov vláda sa konečne odhodlala, vystaviť ho. Bude stáť vyše dve sto tisíc zl. Boli by sme naň ešte dlhé roky čakali, keby nie minulé volby. Ale stoliční zľakli sa ľudovej strany, nuž chcú sa teraz medzi nami peknými urobiť. Hľa ako je to dobre oponovať. Pros, modlíkaj, nedostaneš

iba ak omrvinu z chleba ale ak dupneš nohou, zastaneš si, ako muž za svoje presvedčenie, hneď máš vážnosť a ľudia sa s tebou ináč rozprávajú.

Tak je to i s tým mostom. A preto nech žije ľudová strana!

V Bytči a okolí panuje bieda, skoro by povedal, hlad. Keby nie našich drotárov a Amerikánov, ktorí posielajú groše svojim rodinám, veru by bolo zle s nami.

Sme ako zakopaní. Groša nemožno dostať. Svet nemá, židia tiež kulhajú a sporiteľne nechcú dať. To jest len jedna, lebo ostatné zbankrotovaly. Pred rokmi mali sme u nás tri sporiteľne. Dve židovské a tretiu filiálku banky Tatry tú najžidovskejšiu. Tie židovské zničil krach. Za nimi svet banuje. Pomohli i remeselníkovi i sedliakovi, keď doniesol dobré podpisy. Ovšem že na masťný úrok, ale pomohly. Ale do filiálky banky Tatry darom chodí chudoba.

Tam sa neradi s ňou „páni Veľkomožní“ rozprávajú. Mešťanstvo naše a okolie trpkó zklamalo sa v nej. Všeobecne sa hovorí u nás, že v tom krachu mohla radšie filiálka ísť, a tie židovské sporiteľne zostať. A s tým je veru mnoho povedané. Keď banka Tatra zakládala u nás filiálku úfali sme sa, že nám bude na pomoci pri obchode a remeslách. Ale darom. Robilo sa to akosi z kamarátstva a to kamarátstvo zapríčinilo, že správu filiálky sverili do rúk vonkoncom nesúcich, neopatrných.

Pán správca nepamätal, na čo je tento ústav založený. Myslel, že preňho, že peniaze, nad ktorými má dozor, sú jeho a nie účastinárov. L'ahko a chytró zbohatnúť to bolo heslom. On sa chytil o tri duše so židmi do kšeftov. Oni nechodili s malými zmenkami do ústavu, ako remeselník a neboli skúpi. Oni nosili tisícové veksle, a darilo sa im. Peňazí bolo dosť, kamarátstva so židmi ešte viac. Správca bol spokojný, židi tiež. On direktor, pokadník a fiškál ústavu v jednej osobe robil, čo chcel. Až prišiel krach. Židi a ich drevo, s ktorým kupčili, zutekalo dolu Váhom, tam prasknul dnes jeden žid a za ním hneď druhý, — Slovom prašťalo to vtedy na Považí, že sám ináč dôverčivý pán správca počal dostávať strach. Vedel prečo. S drevom a židmi i s dvoma sporiteľňami odpravilo sa dolu Váhom i kus filiálky banky Tatry to jest len jej tisíce. A tak účastinári majú veľké poľtešenie. Už druhý rok čo filiálka ani babky osohu nedoniesla. Všetko sa spisuje na ztraty a bude sa spisovať ešte dlho, ak do toho nové škody neprídu, ktoré sú tiež veľmi pravdepodobné!

Ako sa to pomstí, keď ústav odbočí od svojho pekného povolania a miesto toho, aby bol pozhenním pre obecnosť, slúži za dojnú kravu jednemu. Že mohlo takéto gazdovstvo zkvitnúť vo filiálke, len takto si to možno vysvetliť. Jedno stojí: filiálka banky Tatry není na našom okolí podporou obecnosť, ako by mala byť, ale teplé hniezdo pre pána správca, to

ale nemyslíme, žeby obecenstvo na dojné kravy muselo sa skladať komukoľvek na svete a isté je i to, že účastinári banky Tatry na to svoje peniaze neskladali.

Každý by sa mýlil, kto myslí, že ide nám o osoby. Nie. Každému česť i pánu správcovi, ale tu musí už hovoriť svedomie. Na to nikto neskladal groše, aby ich správa pchala židom bankrotárom do brucha, alebo ináč rečeno, aby ich vyhadzovala von oknom.

My vieme, že banka Tatra svedomite šafári s grošmi na seba sverenými a správa jej že je bdelá vývinu ústavu. Upozorňujeme ju na tieto nemravnosti a nadužívania. Nech sa presvedčí o tom, že píšeme pravdu, ba ešte moc zamlčujeme, aby sme v obecenstve nebudili ešte väčšiu nedôveru. *Prosíme ju, aby vrátila sľialku jej pôvodnému účelu* Uzná každý, že to nejde vospust sveta vyhadzovať groše von oblokom bankrotárom židom.

Ináč máme sa len tak, ako hrach pri ceste. Sejeme, oreme, aby sme boli čím skôr hotoví. Zlé časy nás oneskorily. Teraz každý hľadá nahradíť, čo zaměškal.

Pravdomluvný.

Z VAJNOROV, 28. apr. 1898

Vážený Pán Redaktor!

Ráďte mi prijať týchto pár riadkov do nášho časopisu.

Chcel by som Vám sdeliť nečo z našej obce, Vajnorov

Myslím, že mnohí čitatelia ešte málo počuli o našej oboi, a mnohí aj cestovali cez našu obec, ale predsa nevedia, jak biedna je naša obec, ale jako by aj mohli to vedieť, keď to ani náš včelebný pán farár nemôže vedieť. My z nášeho chotára veru nemôžeme živi byť.

Ale ponevác je u nás ľud usilovný a šanobný, to len podľa tej usilovnosti, Pán Boch aj nás požeľhnáva, že sa môžeme statočne živiť.

Je pravda, že sú aj bohatí niektorí gazdovia, ale zaiste aj to je pravda, že mnoho jest chudobných.

Na ľud je dost bohatá naša obec, ale na chotár myslím, rajchudobnejšia medzi susedy, a predsa nám natiskajú toľké platy, že to neni možno znášať, už máme i tak viac príražek, nežli koľká je rovná daň, ponevác už platíme na zlatovku zlatý 10 krajcarov a ešte nám natiskajú všelijaké učiteľské piati.

Jeden občan ľudák.

SPIŠ, dňa 17-ho apríla, 1898.

Veľactená Redakcia!

Úctive Vás prosím, ráďte tých pár riadkov vo vašom „Kresťane“ uverejniť.

Zriedkavou radosťou plnou a srdce hlboko preni-

kajúcou udalosťou sa stalo účastným spišské naše semeníšte 13-ho tohoto mesiaca, kedyžto včelebný pán Vendelin Huska, novovysvätený kňaz kňazské svoje prvotiny v domácej našej kaplnke vydržoval, prvú svoju sv. obeť obetujúc Všemohúcemu s Ktorého pomocou milosťou a povoláním ten tak vznešený kňazský stav opravdive už vtedy zastávať počal.

Z príležitosti tej tak slávne slávnej slávnosti prevelebný pán dr. Fr. Roľný, správca tejže ústavy duševný a spolu aj rukovodič novovysväteného, krátku, ale srdce hlboko prenikajúcu držal reč. Radostným je, započal krátku reč, deň tento tak Cirkvi s ätej, jako nám. Radostným je Cirkvi sv., ktorá nové dostala bojovníka a pracovníka, aby hrdinsky zastával a bojoval za zásady Kristové, a hodne a spasiteľne pracoval tak na svojom jak na jemu zverených duši spásení. — Radostným je ale aj nám, keď vidíme, že brat nás v Kristu došiel cieľu svojho, a povýšený je na ten vznešený a prevelebný stav, za ktorým už od dávna dychtilo srdce jeho, a ku ktorému sa už 12 rokov chystal. — Po teraz, pokračoval, nám bol rovný od vysvätenia, ale svojho za kňaza, o mnoho povýšim sa stal z milosti Božej tak, že moc jeho až ku Najsvätejšej Trojici čahá, lebo na jeho slová: „hoc est enim corpus meum,“ a „hic est enim calix sanguinis mei“ — toto je telo moje — toto je kalich krve mojej — prestane byť chlieb chliebom a vino vínom, otvorí sa nebesá, a sostúpi Syn Boží, druhá to Najsvätejšej Trojice osoba na oltár pod spôsob chleba a vína. — Ano vznešený a vysoký je stupeň stavu kňazského, ale aj ťažký zvláštne za našich časov, hodným ale a spasiteľným sa len vtedy stane pre kňaza, keď ho dľa tých slov zastáva, ktoré mu pri vysviacanke na srdce kladené boly: „poznaj, čo činiš; nasleduj, čo prednášaš; aby si služiac tajemstvo smrti Pana, údy tvoje od chriečov a hriešnych žiadostí mrtví sa usiloval.

Učenie tvoje nech bude duchovným lžekom pre ľud Boží; vôňa živora tvojho (mravný život tvoj (spis) rozkošou a lúbežnosťou Cirkve Kristovej; aby si kázanim a príkladom tvojim budoval dom t. j. familiu Božiu, a aby sme ani my pre tvoje povýšenie, ani ty pre prijatie toľkého úradu, nie večno zatracenia ale skôr večné blahoslavenstvo zaslúžiť mohli.“ Reč svoju dokončil s tými peknými slovami a napomenutím, že jako novovysvätený nezapomne na nás pri prvej svojej obete, že by sme ani my nezapomli naňho zvláštne dnes, ale so skrušeným srdcom prosili Všemohúceho, aby mu udelil tej milosti, aby stav svoj hodne zastávať, a s tým spojené povinnosti verne konať mohol, a tak stal sa kňazom „secundum cor Jesu“, dľa srdca Ježišovho.

Pri prvej sv. Omši mu vysluhovali klerici, ostatní ale štvorhlasovým spevom sprevádzali Obetu jeho, koncom ktorej všetkým prítomným hňazom a klerikom sv. požehnanie udelil.

Aby som nejaký obraz novovysväteného Ct. čitateľom poskytnul, lebo viem, že budú, ktorí dopis tento zaujímave čítať budú, zvláštne tí, ktorí sa šťastlivými stali, že pri nich účinkovať, slovo Božie hlásať, a ich po ceste spásenia viesť bude, — umienil som si, že život jeho seminársky, na koľko som ho poznal, aspoň v krátkosti sdelím. — Bol on počas svojho klerického života vzorom čnostným pravého kňazského života, zrkadlom poníženosti, čnosti totiž, na ktorej, jako na základe, budovy všetkých čnosti staváť sa dajú. Len priat' môžeme Liskovčanom velebného pána toho, v ktorom nie len horlivého kňaza a hrdinského bojovníka Kristového ale aj veľkého ľudomila dostali; spolu ich ale aj prosíme, že by ho, jako verné ovečky s oddanou láskou nasledovali po tej ceste, po ktorej ich k večnému blahobytu viesť bude. S úctivým pozdravom

Bobrovský s Kliňanom
bohoslovec.

Sbierka milodarov

na cieľ slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.
(Pokračovanie).

V predošlom čísle vykázaná summa 823 kor. 36 hal.; Alžbeta Blažek 1 korunu 20 halierov; Imrich Vanček (Holič) 4 kor.; Maria Arvajovič (Eperješ) 7 kor. 40 hal.; do hromady: 835 kor. a 96 halierov.

V Budapešti, 27. apríla r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

Knížná polica.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„Veľká Novina“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré Lujza Čery v Budapešti vydala.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Opatovce. K. V. Čudujem sa vám; však už môj starý otiec ča.to vravieval, že lepšia je rada, nežli šedivá brada. — Vrbove. K. L. Povedte tomu panákovi, že božské mlyny pomaly, ale isto melú. — Pobeďim. Kto vám to povedal, že v príbudzenstve sme; my sme veru len po Bohu priatelia. — Brezova. Nenie možné. — Kocurice. Veru tak; no možné, že vám kto lepšiu rađu dá. — Figliar v Topolčanoch. Keď je malé, žerie prse, keď je veľké, žerie srdce. Čo je to? Odpoveď čakáme. — Drietoma. Veľa šťastia. — Ján Chamrdák v Odsekalovcach. Jaká práca, taká pláca! Len toto vám môžem odkázať na tie riadky. — Ján Žil. Čo už oriete, sejete a za bránou chodíte? No pravda koš ste darmo spomínali. — Zvedavý. Čo chvíľa dostanete farára. — Kaco Maco spí teraz? — Kulifaj. Kto to kedy slýchal, také nápady mať? Trochá-a pozdravujeme. Váš dopis tak vyzeral, ako tela bez uší a bez chvosta. — G. S. v Pr. Ten článok sa uneskoril. Len píšete.

Do pozornosti objednatel'ov kosal odporúčame oznam Jozef Sohrových kosal, v našom časopise uverejnený, a prosíme ct. čitateľov, aby svoje objednanie čím skorej nám sdělili na objednatel'skom hárkku k 15-mu číslu pripojenom.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat' u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. —
Od Tisy 14.65—15.85. — Od Pešti 14.60—15.40. —
Zadunajské 14.65—15.45.

Raž 6.60—9.76.

Jačmeň na krmenie 6.75—7.00. — Do pá-
lenice 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 7.40—7.70.

Kukurica 6.10—6.20.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

Otruby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy.** Veľká biela fízula 6.75. — Malá 7.50.
Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä
7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 38—45 zl.
Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. —
Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. —
Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7
kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl.
Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso
55—60 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. —
Bielotabulová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená
slanina 58—59 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Teľaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. —
Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zdovedany redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Čo je Kathreiner-ova *semes*

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čistá od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. Kathreiner-ová sladová káva Kneippova má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný Kathreiner-ovský spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „Kathreiner“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži Kathreiner-ova *semes*

Sladová káva Kneippova?

V statisicah rodín, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učiní. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje Kathreiner-ovú Sladovú kávu Kneippovú ako jedinou odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujúce chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná Kathreiner-ova Kneippova Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijáva vždy s väčšou obľubou.

Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnenín!

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KRESŤANA“ PRIJÍMA.

TLAČIAREN

SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prosíme pozor dať.

➡ V Maďarságu veľmi je rozšírené v obchode zavrätništvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavrätnikom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Takých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvácá, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka emtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborná-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

➡ Obrázkový cennoslov zdarma. ➡

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.
Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.